

Respons

Afghanistan/Pakistan: Hezb-e Islami og koranskoler/madrassaer

Problemstilling/spørsmål:

Har Hezbe-e Islami egne (koran)skoler? I så fall:

- Finnes det informasjon om hvorledes det rekrutteres elever til slike skoler? Ved tvang eller frivillig?
- Finnes det informasjon om hva slags undervisning som gis på disse skolene og hva som er målet med undervisningen? Er det for eksempel for å rekruttere folk til å utøve væpnede angrep? Gis det våpenopplæring ved disse skolene?
- Hvem er elever ved slike skoler? Kriterier? Hvem som helst eller for eksempel kun barn av Hezbe-e Islamis egne medlemmer? Folk med tilknytning til partiet? Hva vil en som motsetter seg rekruttering kunne risikere av konsekvenser?

Generelt om Hezb-e Islami/Hizb-e Islami/Hizb-i Islami

Hezb-e Islami ble dannet midt på 70-tallet av Gulbuddin Hekmatyar og hadde sitt utspring i the Muslim Youth Organization. På grunn av indre stridigheter ble Hezb-e Islami splittet i 1978. Splittelsen resulterte i to fraksjoner, en ledet av Mawlaei Yunus Khalis (Hezb-Khalis) og en under Hekmatyar (Hezb-e Hekmatyar). På 80-tallet var Hezb-e Islami en av de største og viktigste mujahedin-gruppene. Bevegelsen hadde nære forbindelser til Pakistan. Pakistan så Hezb-e Islami som en viktig støttespiller mot det sittende sovjet-vennlige styret i Kabul, og bidro både med økonomisk og militær støtte. Hekmatyar mottok også betydelig støtte fra Saudi Arabia og Midtøsten (Irak og Libya) (Rubin 2002).

På 70-80-tallet rekrutterte Hezb-e Islami i hovedsak i "lommer" hvor stammestrukturen hadde brutt sammen og hvor det fantes grupper med opprinnelse fra ulike stammer. På 80-tallet var flyktingleirene på pakistansk side av grensen til Afghanistan en vesentlig rekrutteringsbase. Hezb-e Islami hadde god tilgang til flyktingleirene og bygget opp et nettverk av religiøse skoler som muliggjorde rekruttering av unge til partiet og dets væpnede styrker. Det anslås at Hezb-e Islami på denne tiden kontrollerte ca. 250 koranskoler med omkring 43 500 studenter (Rubin 2002, s. 215). Siden Hezb-e Islami rekrutterte primært fra flyktingleire hvor de tradisjonelle etniske og sosiale strukturene var oppløst eller svake, kunne partiet rekruttere

Respons **Afghanistan/Pakistan: Hezb-e Islami og koranskoler/madrassaer**

uten å måtte ta hensyn til lokal tilhørighet og lokale allianser. Resultatet var en væpnet styrke bestående av ulike etniske grupper (Rubin 2002, s. 252). Pastunere utgjorde imidlertid flertallet (ca. ¾) av Hezb-e Islamis styrker på 80-tallet (Rubin 2002, s. 215).

Hezb-e Islami har hatt sitt sterkeste fotfeste i nord-øst Afghanistan. Etter Sovjets tilbaketrekking fra Afghanistan deltok Hezb-e Islami i den Afghanske borgerkrigen på begynnelsen av 90-tallet. Etter at Taliban begynte å gjøre seg gjeldene fra 1994 endret Pakistan sin politikk, ved at økonomisk og politisk støtte ble dirigert til Taliban, på bekostning bl.a. av Hezb-e Islami. Etter at Taliban inntok Kabul i 1996 flyktet Hekmatyar til Iran hvor han natagelig oppholdt seg i nærmere 6 år. Flere kilder opplyser at han fra 2002 har oppholdt seg i North-West Frontier Province (NWFP) i Pakistan i grenseområdene nær Kunar-provinsen i Afghanistan. UK Home Office (2009, s. 67) hevder i sin siste versjon av Country of Origin Information Report Afghanistan at Hezb-e Islami i dag er mest aktiv i øst-Afghanistan og provinsene rundt Kabul.

Hezb-e Islami har ved en rekke anledninger skiftet alliansepartnere og det hersker bred enighet om at gruppen har ansvaret for omfattende menneskerettighetsbrudd og de massive ødeleggelsene i Kabul på begynnelsen av 90-tallet. Hezb-e Islami er i dag etter alt å dømme en relativt marginal gruppering sammenliknet med den posisjon gruppen hadde på 80-tallet. NATO anslo i 2006 at kun 300-400 soldater var tilknyttet Hezb-e Islami (Giustozzi 2007, s. 130), mens Antonio Giustozzi anslår at aktive styrker under Hezb-e Islami utgjør ca 1500. (Giustozzi 2007, s. 130). Enkelte kilder mener at Hezb-e Islami har en viss oppslutning i Kunar provinsen, hvor enkelte antar at Hekmatyar har oppholdt seg i perioder (Utlændingestyrelsen 2004, s. 51).

Iht. flere kilder samarbeider Hezb-e Islami militært nå med grupperinger knyttet til Taliban og AL-Qaida. I et intervju på Afgha.com uttalte Hekmatyar-ekspert Dr. Ishtiaq Ahmad at:

The current insurgency is essentially led by the Taliban. However, this does not mean the contribution to this insurgency by Hezb-i-Islami is meaningless. Its renegade commanders still at large such as Kashmir Khan and Obaidullah still pose a threat to Afghanistan, as they are the ones who carry out Hekmatyar's politically motivated militarism on the ground in alliance with the Taliban. (The Long War Journal 2008)

Et parti med navnet Hezb-e Islami er i dag registrert som et lovlig politisk parti i Afghanistan og har over 30 seter i parlamentet (Wolesi Jirga). Partiet er ledet av Mohammad Khalid Farooqi og registrert i Kandahar (Ministry of Justice Afghanistan). Dette partiet har offisielt brutt med Hekmatyar, men flere kilder spekulerer i at det fortsatt finnes forbindelseslinjer til Hekmatyar.

Iht. UK Home Office (2008, s. 71) rekrutterer Hezb-e Islami i dag i hovedsak gjennom familie og klan av personer med tidligere Hezb-e Islami tilhørighet. Home Office oppgir Antonio Giustozzi som kilde for denne opplysningen.

Rekruttering gjennom koranskoler/madrassaer

Den væpnede grenen av Hezb-e Islami (Hekmatyar) er i dag etter alt å dømme en redusert og marginalisert gruppe. Det er lite sannsynlig at gruppen i dag har egne koranskoler. Landinfo er heller ikke kjent med informasjon som tilsier at Hezb-e Islami driver systematisk og organisert rekruttering gjennom slike, på samme måte som den gjorde på 80-tallet.

Det hersker enighet om at enkelte madarassaer¹ i Pakistan har betydning for rekruttering til jihad (hellig krig) og grupper som er og/eller har vært involvert i væpnet kamp i Afghanistan. Iht. offisielle tall finnes det 11 221 madrassas i Pakistan overkant av halvparten av disse er registrert av myndighetene (Raman 2005). Andre kilders anslag over antallet koranskoler i Pakistan varierer sterkt, fra ca. 20 000 (Raman 2005) til ca. 45 000 (Fair 2007). Svært mange av skolene, kanskje så mange som 80 %, er tilknyttet Deobandi-bevegelsen, som mange kilder hevder representerer en konservativ, streng og voldsorientert tolkning av islam. Deobandi fremhever sunni-islam og predikerer iht. enkelte kilder fiendtlighet til andre trosformer som shia-islam. Mange av Talibans ledere har studert ved deobandibevegelsens religiøse seminarer.

Undervisning og pensum

Hovedformålet med skolene er å gi elevene innføring i koranen, fremme islam og forberede elevene til religiøse plikter. Vekt på koranen går igjen i alle skolene, mens innslag av tradisjonelle skolefag varierer fra skole til skole. Pakistanske myndigheter anslår at ca. 10 % til 15 % av skolene har tilknytning til væpnede grupperinger (Crisis Group 2002, s. 2).

Deobandi-skolene dominerer i området NWFP og Balochistan. Skolene har tradisjonelt oppfordret til jihad/hellig krig og fremhevet martyr-døden. Det har ikke vært vanlig at disse skolene selv har gitt opplæring i våpenbruk, men at elevene ved enkelte av koranskolene har utgjort rekrutteringsbase for væpna grupper og gitt videre opplæring i våpen og kamptrening i egne leire.

Hvem er elevene/hvordan rekrutteres elevene

Madrassaene er gratis og skolene tilbyr ofte elevene kost og losji. Majoriteten av madrassastudentene er fra svært fattige familier (Crisis Group 2002), selv om også enkelte middelklasseforeldre velger å sende barna sine på madrassa i en periode for å få god innføring og kunnskap om koranen.

I mange områder, spesielt i grenseområdene mellom Afghanistan og Pakistan utgjør madrassaene antagelig det eneste skoletilbudet. Generelt synes det som om dette tilbudet representerer er frivillighet. Landinfo har ikke valid informasjon om hvorvidt enkelte skoler operer med tvang og om foreldre kan motsette seg å sende barn til enkelte madrassaer.

Generelt synes det pr. i dag, i likhet med hva som etter alt å dømme var situasjonen på 80-90 tallet, at rekruttering til grupperinger som er involvert i væpnet kamp mot afghanske og internasjonale styrker ikke er forbundet med tvang. Generell kjennskap til den sosioøkonomiske situasjonen i de områdene hvor mange av gruppene rekrutterer sine kadre, innebærer antagelig at det kan sies å foreligge strukturell tvang og sterke sosiale forventninger. I følge Crisis Groups rapport Pakistan: Madrasas, Extremism and the Military fra 2002 omtales enkelte madrassaer som "jihadi madrasas" hvor budskapet er at alle muslimer har en plikt til å delta i hellig krig.

¹ Ordet madrassa betyr skole, her er det brukt i betydningen koranskole

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

- Crisis Group (2002, 29. juli). *Pakistan: Madrasas, Extremism and The Military*. Brussels: Crisis Group. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=1627&CFID=66597628&CFTOKEN=89293183> [lastet ned 20. mars 2009]
- Dupee, M. (2008, 7. april). *Coalition airstrike targeted Hekmatyar loyalists*. [s.l.]: The Long War Journal. Tilgjengelig fra http://www.longwarjournal.org/archives/2008/04/coalition_air_strike.php [lastet ned 20. mars 2009]
- Fair, C. C. (2007, juli). Militant Recruitment in Pakistan: A New Look at the Militancy-Madrasah Connection. *Asian Policy*, 4, 107-134. Tilgjengelig fra http://nbr.org/publications/asia_policy/AP4/AP4%20Fair.pdf [lastet ned 20. mars 2009]
- Giustozzi, A. (2007). *Koran, Kalashnikov and Laptop: the neo-Taliban insurgency in Afghanistan*. London: Hurst & Company.
- Ministry of Justice, Afghanistan (u.å.) *Licensed Political Parties*. [s.l.]: Ministry of Justice, Islamic Republic of Afghanistan. Tilgjengelig fra <http://www.moj.gov.af/?lang=en&p=e16> [lastet ned 20. mars 2009]
- Raman, B. (2005, 5. august). *Pakistani Madrasas: Questions & Answers*. Noida: South Asia Analysis Group. Tilgjengelig fra http://www.saag.org/common/uploaded_files/paper1487.html [lastet ned 20. mars 2009]
- Rubin, B. R. (2002) *The Fragmentation of Afghanistan*. New Haven, CT.: Yale University Press.
- Udlændingestyrelsen (2004, 2. juni). *Politiske forhold, sikkerhetssituationen og menneskerettighedsforhold i Afghanistan. Rapport fra fact-finding mission til Kabul, Afghanistan 20. marts – 2. april 2004*. København: Udlændingestyrelsen. Tilgjengelig fra http://www.nyidanmark.dk/da-dk/nyheder/nyheder/udlaendingeservice/2004/juni/fact_finding_afghanistan_2004.htm [lastet ned 20. mars 2009]
- UK Home Office (2008, 29. august). *Country of Origin Information Report Afghanistan*. Croydon: UK Home Office. Tilgjengelig fra <http://www.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs08/afghanistan-240908.doc> [lastet ned 20. mars 2009]

- UK Home Office (2009, 18. februar). *Country of Origin Information Report Afghanistan*. Croydon: UK Home Office, Tilgjengelig fra <http://www.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs09/afghanistan-190209.doc> [lastet ned 20. mars 2009]